No. 3019 Zaterdag 14 Jan. 1939 56ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt elke Woensdag en Zaterdag
Abonnementsprijs voor het gebiedsdeel
fl. 2.— per kwartaal bij vooruitbetaling.

Redactie: St. Elisabeth's Gasthuis Tel. 292
Administratie: St. Thomas-college Tel. 550
Uitgever: W. J. A. Donders.
Drukkerij van het Vicariaat.

Voor het Buitenland fl. 10.— per jaar
Afzonderlijke nummers fl. 0.10

Het R. K. Onderwijs in het Gebiedsdeel Curaçao 1937

door **FRATER M. CANUTUS.**

Uit het „Jaarboek" van het R. K. Centraal Bureau voor onderwijs en opvoeding.

Begin 1937 werd op Aruba in de nabijheid van de rafinaderij van de Standard Oil Cy. een nieuwe bijzondere jongensschool opgericht, die onder leiding van de fraters van Tilburg kwam. Men begon met drie leerjaren, met de bedoeling elk jaar een leerjaar toe te voegen. Ook de zustersscholen in de andere parochies moesten uitgebreid worden.

Door de vergroting van het stadsdistrict op Curaçao, werd het aantal scholen aldaar ook te klein. Mgr. Verriet had al lang ingezien, dat er meerdere scholen moesten komen, om aan de behoeften te voldoen. Door de eigenaardige differentiatie van de scholen in het gebiedsdeel Curaçao, het vorig jaar in het Jaarboek in het kort uiteengezet door Fr. Gerontius, is een deel van de buitenbevolking niet meer tevreden met het beperkt onderwijs, dat de L. O. A.-Scholen hun kinderen biedt. Vooral voor de jongens wordt uitgebreider onderwijs verlangd. Het Bestuur trachtte hieraan te voldoen, door enkele scholen in de omgeving van de stad om te zetten in L. O. B.-scholen, d. i. scholen met het gewone L. O.-program en zeven leerjaren. Het was een stap in de goede richting, maar toch was het dringend noodzakelijk aan de zelfkant van de stad met nieuwe jongensscholen te beginnen.

Dit zou tegelijkertijd de volksscholen in de stad, die óver de zeshonderd leerlingen telden en lang niet aan alle aanvragen konden voldoen, wat verlichten. Besloten werd met twee nieuwe jongensscholen te beginnen. De Apostolisch Vicaris, Mgr. Verriet, wendde zich tot het Hoofdbestuur der fraters van Tilburg om uitzending van een tiental fraters. Jammer genoeg kon de Congregatie aan dit verzoek niet voldoen. In overleg met Mgr. Verriet deed de Algemene Overste van de fraters pogingen bij andere onderwijsgevende congregaties in het moederland. Hij slaagde in Baarle-Nassau bij de Broeders van de Christelijke scholen, die zich bereid verklaarden om de fratersscholen op Aruba over te nemen. De daardoor vrijkomende fraters zouden dan beschikbaar zijn voor de nieuw op te richten scholen in het stadsdistrict van Curaçao. Het viel de fraters hard, Aruba te moeten verlaten, waar ze bijna vijf en twintig jaar tot grote tevredenheid van Bestuur en bevolking gewerkt hadden aan het onderwijs en de opvoeding van de katholieke jeugd. Hoezeer het werk van de fraters gewaardeerd werd, bleek bij het afscheid in December 1937, waarbij de gehele bevolking blijk gaf van waardering voor het werk door de fraters op Aruba verricht. Het Gouvernement gaf blijk van zijn waardering door de directeur van het Arubaanse fraterhuis te benoemen tot ridder van Oranje Nassau.

Inmiddels waren een dertiental Broeders aangekomen, die op 1 Januari van dit jaar hun werkzaamheid op Aruba begonnen. De nieuwe fratersscholen op Curaçao, resp. te Wishi, Oostzijde van de stad, en te Saliña, Westzijde van de stad, begonnen in Januari van dit jaar, de eerste met vijf en de laatste met drie leerjaren. Op de eerstgenoemde school moest wegens het groot aantal leerlingen reeds van het begin af met parallel-klas begonnen worden. De fratersschool werd gevestigd in het gebouw van de bestaande zusterschool, terwijl de zusters een nieuw gebouw kregen.

Door de betrekkelijke welvaart werd de trek naar de Muloscholen voortdurend groter. De Ulo-school van de zusters van Schijndel te Pietermaai werd omgezet in een Mulo-school. Het St. Thomascollege, de jongens Mulo, die sedert '34 tien leerjaren telt, bereikte het recordgetal van over de 600 leerlingen. Het eerste en tweede leerjaar van de onderbouw moesten weer gesplitst worden. Er zijn plannen tot uitbreiding met een nieuw filiaalschool, zodat de onderbouw van de school, de filiaalschool op Pietermaai, reeds driedubbel, gedeeltelijk al uitgegroeid is tot een vierdubbele.

Ook de meisjesmulo, het St. Martinusgesticht, heeft al de 500 leerlingen bereikt. In de nabijheid zijn een paar huizen aangekocht, die zullen worden afgebroken, om de schoolgebouwen uit te breiden. Ofschoon de Muloscholen tot een zekere hoogte voorzien in de behoefte aan voortgezet onderwijs, gaan er toch de laatste jaren stemmen op, om te komen tot de oprichting van een H. B. S. op Curaçao. Persoonlijk staan wij zeer sceptisch tegenover deze eis, en ik meen te mogen zeggen, dat alle deskundigen een afwijzende houding aannemen tegen dit idee van een H. B. S. Niet alleen, dat de oprichting en vooral de instandhouding van zo'n inrichting voor M. O. veel te kostbaar zou zijn voor het kleine Curaçao, maar ook zou het aantal „gestudeerden" weldra de vraag naar zulke krachten verre overtreffen. Veel beter lijkt het ons, het bestaande systeem van studiebeurzen uit te breiden en nog meer dan vroeger kinderen met uitstekende vermogens in staat te stellen in Nederland een inrichting voor M. O. of H. O. te bezoeken. Door de instelling van de gouvernements-mulo-examens, die bij ministerieel besluit gelijk gesteld zijn met die examens in Nederland, is het bovendien mogelijk, dat jongelui, in het bezit van genoemd diploma in Nederland geplaatst worden in de vierde klas H. B. S. waardoor de uitzendingstijd met een paar jaar verkort wordt. Verschillende jongens, die de laatste jaren naar Holland gingen met het Curaçaos mulo-diploma, maken in Holland op de H. B. S. een goed figuur.

In Mei '37 ging de Heer H. J. A. Schroeder, de inspecteur van het onderwijs in Curaçao, met pensioen. Het is hier niet de plaats uit te weiden over de al of niet grote verdiensten van den Heer Schroeder gedurende de tien jaar van zijn inspecteurschap, laat het voldoende zijn, als algemeen heersende mening op Curaçao mee te delen, dat de benoeming van Dr. Goslinga tot Inspecteur van het onderwijs in Curaçao èn voor het onderwijs in het algemeen, èn voor het biezonder Onderwijs een aanwinst is. De nieuwe functionaris is nog te kort in dienst, om uit te maken, in hoeverre deze mening gegrond is, maar een feit is, dat Dr. Goslinga zich gedurende het eerste halfjaar van zijn ambtsvervulling heeft doen kennen als een onpartijdig man, die zowel bij het openbaar als bij het Bijzonder onderwijs gewaardeerd wordt.

De rechten, waarop het Bijzonder Onderwijs aanspraak maakt moesten vroeger gewoonlijk door Koninklijke besluiten tegen de Kol. Raad in, worden toegekend. Bij de tegenwoordige samenstelling van de Staten mogen we hopen, dat voortaan met medewerking van de Staten aan het B. O. recht gedaan zal worden. Wij zijn er van overtuigd, dat de nieuwe Inspecteur gaarne zal medewerken, om enkele punten in de onderwijswetgeving, die nog niet geheel met het beginsel van gelijkstelling kunnen worden overeengebracht, uit de vigerende wet zullen verdwijnen, waardoor de gelijkstelling ten volle tot haar recht zal komen. Te meer is deze hoop gegrond, daar in de Staten een drietal onderwijzers zitting hebben, die als deskundigen in onderwijszaken veel goeds tot stand zullen kunnen brengen. In zovere is de instelling van de nieuwe Staten en de invoering van het kiesrecht een verheugend feit voor het Bijzondor Onderwijs.

Ten slotte een enkel woord over het bewaarschoolonderwijs. Dit onderdeel wordt tot nu toe niet gesubsidieerd door het Gouvernement.

De missie moet dus opkomen voor al de onkosten aan dit onderwijs verbonden. Gevolg, dat de klassen veel te vol zitten, zodat van echt voorbereidend onderwijs, eigenlijk geen sprake kan zijn ; de bestaande Bewaarscholen zijn dan ook niets anders dan echte „bewaar"-scholen.

Over het algemeen sturen de ouders de kleintjes veel te vroeg naar die bewaarscholen, wat ook al remmend werkt. Men heeft besloten de leeftijdsgrens voor aanneming ietwat naar boven te brengen, waardoor de klassen kleiner worden, en met meer vrucht zal kunnen werken. Als dan mettertijd het gouvernement zou overgaan tot subsidiering van dit onderwijs, dan kunnen meerdere onderwijzeressen aangesteld worden, en zal het voorbereidend onderwijs meer resultaten afwerpen. Vooral zal het ook dienstbaar gemaakt kunnen worden tot het aanleren van de Nederlandse taal, waardoor de Lagere Scholen zeer zullen profiteren voor het Voorbereidend onderwijs. Moge het den Inspecteur gegeven zijn, ook hierin veel goeds tot stand te brengen.

Curaçao, 5 Mei 1938.

POLITIEK KATHOLICISME

Sedert het nationaal-socialisme deze naam heeft uitgevonden — voordien had nooit iemand er van gehoord — wordt voortdurend met die woorden geschermd.

Zelfs overigens goedmenende mensen, die een grote afschuw hebben van het nationaal-socialisme, vinden het toch verkeerd, dat het katholicisme of welke godsdienst ook zich inlaat met de politiek.

Ze huldigen nog de liberale leuze „Scheiding van Kerk en Staat."

„Weg met het clericalisme" was de oude strijdkreet der liberalen; „Godsdienst privaatzaak", was de leus der oude socialisten; „politiek Katholicisme" is het scheldwoord van de nationaal-socialisten en N.S.B.-ers tegen ons. Zij beogen niets anders dan de terugdringing der H. Kerk en van Haar invloed op het gehele wereldlijk terrein. Tegen Christus' woord: „Gij zijt het zout der aarde"; „Gij zijt het licht der wereld" kant zich de nieuwe ketterij van den dwaalleraar Alfred Rosenberg.

,De kerken — onverschillig of zij onder Katholieke, belijdenis-Christelijke of Duits-Christelijke leiding staan, dat geldt hiervoor gelijkelijk — hebben ten slotte, wanneer zij hun religieuze roeping (die hun enige roeping is) trouw blijven, slechts deze ene taak, die mensen, die daar gevoelig voor zijn, in kennis te stellen van het kerkelijk geloof aan het hiernamaals. De aarde, waarop wij leven, dus wat in de kerkelijke taal „van deze zijde" wordt genoemd, gaat de kerken eenvoudig niet aan. Voor deze dingen en op dit gebied geeft voor ons allen het nationaal-socialisme de toon aan („ist maszgebend"). Maar het gaat de kerken niets aan, indien er volksgenoten zijn die zich van het kerkelijk geloof aan het hiernamaals niets willen aantrekken, omdat het hun niets zegt. Als de kerken geloven, dat zij dergelijke volksgenoten tot dwaalleraren en heidenen mogen degraderen, dan moet hun natuurlijk met de nodige hardheid tegemoet gevoerd worden, dat het niet aangaat, dat de kerken hun religieuze roeping tot zulk een politieke eis vervormen, indien zij aan de mening voet geven ,alsof zij voorschriften hebben voor het gehele volk. De kerken hebben hun gemeenten. Het volk als geheel behoort den Leider en zijn beweging toe, waardoor het onder de aanspraken van de nationaal-socialistische wereldbeschouwing gesteld is".

De bedoeling is duidelijk genoeg. Deze valse scheiding van Kerk en wereld, dit terugdringen der Kerk binnen de muren is de gronddwaling van de totale Staat, de kern der cultuur-politiek van het nationaal-socialisme, de fundamentele dwaling welke de H. Kerk altijd veroordeeld heeft, nog veroordeelt en zal blijven veroordelen.

De nat.-soc. praktijk dekt de theorie. De Weense corespondent van de „N.R. Crt." van 1 April 1938 beschreef de toekomstige verhouding van Kerk en Staat in het Duitse Rijk aldus:

„De formule voor de toekomst zal zijn, dat de Staat beslissend is in alle politieke, economische, sociale en culturele vraagstukken; om kort te gaan dus in alle wereldlijke vraagstukken, de Kerk alleen in alle religieuze vraagstukken. 'n Inmenging van de Kerk of van geestelijkheid in Staatszaken is volkomen uitgesloten."

Dit nu is het pure oud-liberalisme, overgenomen door het Marxisme. Beide dwalingen willen Staatkunde, Economie, Sociologie en heel het beschavingsleven losrukken van de zedeleer, die ook dáár over oordeelt en oordelen moet, zoals Paus Pius XI nog eens uitdrukkelijk in „Quadragesimo Anno" zegt. Terecht werd dan ook op 1 April j.l. via de radio van het Vaticaan verklaard:

„Politiek Katholicisme in de echte, ware zin — wanneer men dit onfraaie en tot allerlei misverstanden aanleiding gevende woord gebruiken wil — betekent, dat Paus of gelovigen er naar hebben te streven, dat de beginselen van den Schepper en Verlosser der wereld, zoals op alle gebieden der schepping, ook op het gebied van de Staat en de maatschappij verwerkelijkt worden.

Dit politiek Katholicisme is daarom in de diepste zin een religieus-Christelijke aangelegenheid.

Wanneer men dit „misdadig" zou willen noemen, dan ware dat het wezen van het Christendom bestrijden onder misbruik van de Staatsmacht. En in dienst van dit „politiek Katholicisme" heeft de Kerk, en niet het minst de tegenwoordige Paus, in plechtige Encyclieken en leringen partij gekozen voor de zedelijke beginselen van het Staatkundig en maatschappelijk leven. In deze dienst hebben ook de gelovigen in het bewustzijn van de verplichting, welke zij op zich genomen hebben bij Doopsel en Vormsel, in de meest verscheiden vorm zich aaneengesloten om de doorvoering van deze beginselen na te streven."

De nationaal-socialisten meenden te kunnen juichen, maar de gehele Katholieke wereld stond verbaasd toen de Kardinaal-Aartsbisschop van Wenen Oostenrijkse Katholieken scheen te bewegen zonder voorbehoud zich te onderwerpen aan Hitler-Duitsland. De verklaring, welke de Kardinaal tekende, scheen een onderwerping zonder voorbehoud aan een macht, die jarenlang de H. Kerk, Hare rechten en de vrijheid der gewetens had geminacht. Deze verklaring is door de heren die anders zo hoog opgeven van „politiek Katholicisme" uitgebuit: „Politiek Katholicisme", dat in hun kraam te pas kwam, scheen hun wel te bevallen. Hele pagina's wijdden de nationaal-socialistische bladen, ook in Nederland, aan deze verklaring der Oostenrijkse Bisschoppen. „De Monsignori in het nauw", juichte het „Nationale Dagblad" van 2 April, daarmee willende wijzen op een tegenstelling tussen de Bisschoppen van Oostenrijk en de H. Stoel. „Stilzwijgen en verwarring" schreef de „N. R. Crt." van 4 April. „Katholieke verwarring", klodderde de „Tribune" van diezelfde datum; honend beeldde „Het Volk" van 2 April Kardinaal Innitzer af, de „Heil Hitler"-groet prevelend. Vragend keek de Katholieke wereld op naar Rome. Mussert's dagblad sprak van „camarilla" rond den Paus, daarmee de ware aard verradend van den man, die aan den Paus een brief schreef om zich te beklagen over de Nederlandse Bisschoppen, die de N.S.B. veroordeelden. Rome heeft Mussert niet geantwoord, het heeft de Nederlandse Bisschoppen niet veroordeeld, doch het heeft krachtig een eind gemaakt aan de verwarring welke door de verklaring der Oostenrijkse Bisschoppen was ontstaan.

Er kwam op 1 April eerst een officieel bericht in de „Osservatore Romano", hetgeen onze lezers bekend is. Op dezelfde dag klonk via de radio van het Vaticaan de eveneens bekende uiteenzetting over „politiek Katholicisme", waarin werd vastgesteld, dat de nationaal-socialistische opvatting van „politiek Katholicisme" niets anders is dan de oude liberale en socialistische dwaling en krachtig klonk het:

„Een principieel zich terugtrekken van de Katholieke practijk op zuiver religieus gebied, zoals men dat heden zo dubbelzinnig zegt, zou gelijk staan met een ketterij, 'n geloofsdwaling". De uiteenzetting brandmerkte meteen het valse politiek Katholicisme. Daarna heeft de H. Stoel zelf gesproken officieel, door daden.

De Paus Zelf, die uiteindelijk waakt over de gehele werld, nodigde Kardinaal Innitzer naar Rome. Daar tekende deze Prelaat, mede namens het gehele Oostenrijkse Episcopaat, op 6 April de volgende aanvullende verklaring:

„Ten eerste: De Oostenrijkse Bisschoppen hebben met hun verklaring (van 21 Maart) natuurlijk niet de bedoeling gehad op enigerlei wijze aan de rechten der H. Kerk tekort te doen. Onder meer kan deze verklaring niet worden uitgelegd, noch gebruikt worden voor propagandadoeleinden voor Staat of partij, als een pressie op het geweten van de getrouwen der H. Kerk.

Ten tweede: De Oostenrijkse Bisschoppen eisen ten aanzien van de toekomst:

a. generlei wijziging in welke kwestie ook betreffende het Oostenrijkse Concordaat zonder voorafgaand overleg met de H. Stoel;

b. in het bizonder een behandeling van alle kwesties van onderwijs en opvoeding en van iedere oriëntatie van de jeugd welke de natuurlijke rechten van de ouders en de Godsdienstige en zedelijke opvoeding der jeugd verzekert volgens de beginselen van het Katholiek Geloof;

c. een verbod van om het even welke propaganda, welke vijandig is aan Godsdienst en Kerk;

d. het recht der Katholieken, het Katholiek Geloof en de Christelijke begin-

selen te manifesteren, te verdedigen en openlijk te belijden op ieder gebied van het leven en met alle middelen, welke door de moderne beschaving worden ter beschikking gesteld".

Natuurlijk heeft de Nazi-pers deze verklaring niet gepubliceerd. In strijd met recht en vrede is zij onthouden aan de Katholieken in het Duitse Rijk, die overstroomd zijn met de eerste verklaring.

Hier is de leer van Rome. Rome kent geen verwarring; Rome zwijgt ook niet en trekt zich niets aan van spot en muilkorverij. Rome leert wat de Katholieke leer ook op politiek terrein wil. Niemand kan loochenen dat het daarmee elke onvoorwaardelijke onderwerping aan het nat.-socialisme heeft veroordeeld.

De Bisschoppen van Oostenrijk scharen zich achter de onwrikbare leer van de H. Kerk en de Oostenrijkse Katholieken zijn bevrijd uit de strik, waarin list en geweld hen meenden te vangen. Er is geen meningsverschil over de leer bij de Oostenrijkse en Duitse — en hier mag bijgevoegd worden: en de Nederlandse — Bisschoppen. De Oostenrijkse Bisschopstaan openlijk naast hun Duitse broeders. De Kardinalen-Aartsbisschoppen Bertram van Breslau, Schulte van Keulen en Faulhaber van München hebben geweigerd zich onvoorwaardelijk te scharen achter een regiem, dat de rechten en vrijheden der H. Kerk aanrandt. De machthebbers hadden gedacht, dat zij voor de verkiezingen zouden spreken, maar de Bisschoppen hebben het niet gedaan.

Het is een niet-Katholiek blad — de Parijse „Temps" van 9 April — dat eerlijk genoeg was te erkennen:

„Wat er ook van zij, de houding van de H. Stoel in deze moeilijke omstandigheden heeft recht op eerbied. Die houding toont, dat, al mogen de politieke machten zich dan ook met verbazingwekkend gemak gebogen hebben voor het voldongen en niet meer te veranderen feit, de zedelijke krachten van de Kerk wijken niet voor het geweld dat aan het Oostenrijkse volk en het Christelijk geweten is aangedaan. Het feit, dat de H. Stoel het Concordaat met Oostenrijk beschouwt als in volle kracht bestaande, met de waarborgen welke het verzekert aan de Katholieke school en aan de jeugdorganisaties, bewijst voldoende dat de H. Stoel vastbesloten is, de rechten van de Kerk te verdedigen in een land met overweldigend Katholieke bevolking. Op Godsdienstig terrein is de opslurping van Oostenrijk door het Nationaal-socialistische Rijk niet compleet. Het is het laatste punt van weerstand tegen de zedelijke Anschlusz".

Zietdaar het oordeel van een traditioneel-liberaal-protestants orgaan. Men vergelijke daarmee het brave „Nat. Dagblad" van Mussert, dat aan zijn lezers kwam vertellen: dat de kern van het conflict „tussen Kardinaal Innitzer en de „Monsignori" — daarmee wordt de H. Stoel bedoeld — ligt „in de Italiaanse invloed in de Katholieke Kerk". Volgens dit blad is het een conflict tussen een „stambewusten Duitser en de Italianen, die de Kerk als een stuk Latijns imperialisme beschouwen". Er was dus volgens dit blad een conflict en de N.S.B. koos bij voorbaat partij tegen den Paus en zou de Bisschoppen maar wát graag in opstand willen zien!......

Gaan nu de ogen der Katholieken open? Begrijpen wij nu het verschrikkelijk gevaar van het nat.-socialisme, dat de Bisschoppen wil losscheuren van Rome en de Katholieke eenheid wil breken? Hetzelfde wat ook de N. S. B. wil. Zo vertellen zij ons zelf wat „politiek Katholicisme" is. Het is de H. Kerk zelf, die zij op het oog hebben en in Haar hoogste organen zouden willen breken met een beroep op ras en bodem.

Maar de poorten der hel zullen Haar niet overweldigen!

ALGEMEEN POLITIEK OVERZICHT

Een der voor ons althans meest belangrijke gebeurtenissen uit de laatste dagen zijn de aanslagen, welke in Amsterdam en in den Haag zijn geschied op het Duitse consulaat en het Duitse gezantschap.

In Nederland schijnt men deze aanslagen geheim te hebben willen houden; maar er was in deze nog een andere belanghebbende en dat was Duitsland, waar men de zaak niet geheim hield en volgens een bericht van het officieuse Duitse nieuwsagentschap heeft men Vrijdag 6 Januari op grote afstand een schot gelost op den consul-generaal van 't Duitse consulaat-generaal te Amsterdam. Het schot was gemikt op de salon van den consul. Terwijl de Nederlandse autoriteiten nog een onderzoek instellen naar het gebeurde en den dader zoeken is j.l. Maandag een aanslag gepleegd op den secrearis van de Duitse legatie te Den Haag.

De Beurs deelde hierbij nog mede:

De Duitse pers heeft deze berichten zonder enig commentaar overgenomen. In de officiele kringen meent men dat deze schoten verband houden met de in Joodse kringen op Duitse vertegenwoordigers beraamde aanslagen.

Maar uit de Radio vernamen we, dat de Duitse pers er nog al erg over te keer gegaan is. Zo schreef de Diplomatische Korrespondenz, het orgaan van het Duitse ministerie van Buitenlandse zaken, naar aanleiding van het gebeurde een waarschuwing aan het adres van Nederland. De Volkische Beobachter noemde het gebeurde een gevolg van de protesten der democratische landen tegen de bewapening in Duitsland en eiste krachtige maatregelen van Nederland tegen de Joodse agitatie, zo niet dan zou Nederland zelf verantwoordelijk worden gesteld voor dergelijke gebeurtenissen.

Intussen heeft de Nederlandse Minister van Buitenlandse zaken aan de regering in Berlijn de spijt betuigd met het gebeurde en medegedeeld, dat er een ernstig onderzoek is ingesteld.

We hopen dat dit onderzoek mag leiden tot het vinden van de daders en dat deze, wie het ook zijn, Joden of niet-Joden, streng zullen worden gestraft, zo streng dat hun straf een werkelijke angst zal opwekken bij hen die ook nog eens door dergelijke experimenten ons land in gevaar willen brengen.

Dergelijke daden zijn niet minder afkeurenswaardig als de gebeurtenissen tegenover Gustloff en von Rath en bereiken juist het tegendeel van wat men wil beogen.

Dan hebben we het bezoek van Chamberlain en Halifax aan Rome. De diplomatieke besprekingen waren Donderdagavond reeds ten einde, hoewel de Heren eerst heden uit Rome vertrekken.

De besprekingen worden volkomen geheim gehouden, maar wat er uitgelekt is en dit is voldoende om te weten, is, dat de diplomatieke resultaten volkomen negatief zijn.

Voor dat de Engelse Ministers naar Rome gingen, zijn ze nog even in Parijs afgestapt en bereikten daar met de regering volkomen overeenstemming over de mogelijke besprekingen met Mussolini. Volgens de berichten zou Frankrijk bereid zijn tot het doen van een drietal concessies: 1ste om de eis van Italië tot het krijgen van een zetel in het bestuur van het Suez Kanaal te steunen, ten tweede om Italië enige rechten toe te kennen in Tunis, een concessie die indertijd trouwens reeds werd gedaan door Laval bij een onderhoud met Mussolini, en ten derde, onder zekere voorwaarden de spoorweg van Dzjibouti naar Addis Abeba in Italiaanse handen te doen overgaan.

Maar tijdens deze besprekingen werd van uit Italië het bericht gelanceerd, dat Mussolini van plan was om te blijven doorgaan met zijn territoriale eisen. Waardoor de besprekingen al niet veel beloofden.

Chamberlain sprak aan het banquet over de vredesgezindheid van Engeland, dat van een ieder de vriend wilde zijn en van niemand de vijand.

En Mussolini beantwoordde deze rede met ook de vredesgezindheid van Italië te tonen, maar een vrede alleen, die gebaseerd was op de rechtvaardigheid.

En deze restrictie bevat zoveel, dat Mussolini even goed had kunnen zeggen, dat hij oorlog voeren zal, als zijn eisen niet worden ingewilligd.

Het is wel merkwaardig dat bij zijn nieuwjaarsrede voor het diplomatieke corps, Hitler gisteren dezelfde woorden sprak als Mussolini.

Wat zullen de gevolgen zijn van deze volkomen negatieve resultaten van de conferentie te Rome?

Niemand kan de toekomst kennen. Maar dit gevolg is zeker, dat de wereld die algemeen in de vrees leeft van een komende oorlog in 1939, in die vrees bevestigd is.

Enkele weken geleden heeft de vliegenier Lindbergh zijn land gewaarschuwd voor de geweldige uiterst sterke luchtmacht die Duitsland momenteel bezit. En enkele dagen geleden zijn de Amerikaanse ambassadeurs te Parijs en Londen, Bullitt en Kennedy verschenen voor een zitting van de militaire commissies van kamer en senaat en hebben hier hun mening gezegd over de huidige politieke toestand in Europa. Volgens de correspondent van de Daily Telegraph hebben zij zich hierover zeer pessimistisch uitgelaten.

Hun beweringen hebben op de leden der commissies diepe indruk gemaakt, terwijl aan de waarheid van hun woorden niet getwijfeld wordt. Een zeer somber beeld werd opgehangen van de chaotische toestanden in Europa, waar men aan de meest ontzagwekkende bewapeningen arbeidt. De zitting werd dan ook in zeer sombere stemming besloten. Een der leden verklaarde dat Engeland en Frankrijk een crisis van de eerste grootte zullen hebben door te maken.

Zulk een crisis van de eerste grootte betekent niets anders als oorlog.

Donderdag heeft President Roosevelt in een boodschap aan de Kamers zijn vrees niet onder stoelen of banken gestoken. Amerika zal wel niet deelnemen aan een oorlog, die in Europa uitbreekt, maar Amerika moet klaar zijn voor een gewapende overval. En daarom werden aan het congres maar even niet minder als nog weer eens 525 millioen dollar gevraagd; o.a. 300 millioen voor de luchtvloot; 65 millioen voor de marine; 27 millioen voor het Panamakanaal enz.

Het gevolg van deze boodschap was, dat de beurs in New York erdoor beinvloed werd. De Amerikaanse vliegtuigfabrikanten deden ook nog mee in dit oorlogsconcert met de mededeling, dat in het afgelopen jaar 1800 vliegtuigen waren gebouwd en men dit jaar het getal 5500 zou behalen.

Ook van Canada komen berichten van uitbreiding van de luchtvloot. Generaal Smuts van Zuid Afrika sprak over een komende oorlog en bewapening daartoe. Rusland heeft duizend millioen pond uitgetrokken voor zijn leger, enz., enz.

Begin 1939 doet ons de toekomst zwaar inzien.

Sluiten we nog met enkele kleine berichten. In Mexico is Generaal Cedillo die het vorige jaar in San Luis de Potosi in opstand kwam tegen President Cardenas in een gevecht gedood.

Van Spanje komen overwinningsberichten van de Nationalisten in Catalonië en van de Republikeinen in Estramadura. In Barcelona zijn weer nieuwe lichtingen opgeroepen om loopgraven aan te leggen voor een nieuwe stelling in Catalonië.

Aan de Czechische grens zijn weer nieuwe incidenten uitgebroken met Hongaren en we sluiten met een bericht uit de buurt, dat Trinidad zich gesloten heeft voor vreemdelingen uit Centraal Europa.

UIT DE INTERNATIONALE PERS.

WAT IN ZWITSERLAND WEL KAN.

Ons Noorden schrijft:

Vorige maand heeft de Verenigde Bondsraad te Bern tot president van de Zwitserse republiek gekozen Dr. Philippe Etter, katholiek en vader van een gezin van tien kinderen. Het is niet de eerste maal, dat in deze echt democratische republiek tot het hoogste ambt in het land een katholiek gekozen wordt, maar toch moet dit feit ons Nederlandse volk opnieuw iets zeggen.

Want Zwitserland heeft veel met Nederland gemeen. De katholieken vormen er een zeer grote minderheid, 2.700.000 katholieken tegen 3.100.000 niet-katholieken. Er zijn kantons die overwegend katholiek zijn, er zijn er ook die overwegend protestant zijn. Ook is in Zwitserland evenals in Nederland een kath. politieke staatkundige organisatie. Maar het anti-papisme, dat we in Nederland kennen is blijkbaar het verdraagzame en vrijheidslievende Zwitserse volk volkomen vreemd en daarom zijn in Zwitserland katholieken niet alleen in theorie benoembaar tot de hoogste ambten van het land.

In Nederland is het niet mogelijk dat een katholiek benoemd wordt tot gouverneur-generaal van Ned.-Indië, tot vice-president van de Raad van State, zelfs niet tot burgemeester van een der grote steden boven de Moerdijk. Zelfs niet in Haarlem, waar de katholieken de grootste bevolkingsgroep vormen.

In Zwitserland wordt intussen nu reeds voor de zoveelste maal een katholiek en nog wel een der kath. leiders, dus een echte kath. partijman tot president der republiek gekozen, zonder dat de wereld vergaat of Zwitserland ooit is uitgeleverd aan een of andere ultramontaanse macht.

Wat in Zwitserland nu weer gebeurt is iets voor de dominee's Kersten en Lingbeek om er een nachtmerrie van te krijgen.

Maar ook buiten deze benepen antipapistische dominee's is er ook een groot percentage niet-katholieken, dat met de mond beweert ruimer te denken maar in zijn hart tegenover katholieken vaak even bekrompen is.

HORE BELISHA OVER DE KERK.

„De Paus behoort tot de edelsten van dit tijdperk".

Minister Hore Belisha heeft te Plymouth bij de opening van de nieuwe gebouwen der Katholieke Hogeschool een redevoering uitgesproken, waarin hij o.m. zeide:

„De grote worsteling tussen de idealen der opvoeding, die er naar streven de beschaving van den mens op te bouwen en hem wijzer, humaner en edeler te maken en de opvatting over een opvoeding ,die er naar streeft zijn houding, zijn daden en zijn harte te verharden, is met weinig wapenstilstanden voortgezet vanaf het begin der historie, en gaat in de huidige wereld nog voort. Welke schijnbare nederlagen de meer humane levensbeschouwingen ook mogen ondergaan, in het eind zullen zij triomferen door de onweerstaanbare macht in u en door de kracht van de geest."

In 't gehele land, aldus vervolgde de minister, zijn niet weinig toevluchtsoorden van godsdienst en geleerdheid, van waar invloeden uitgaan tot versterking, vitalisering en humanisering der natie. Zij vormen de trots van alle godsdiensten en deze staat bezit niet slechts de wijsheid ze te dulden, maar moedigt ze aan. Gelukkig leven wij in een land, dat, ofschoon het gedwongen is bijna een millioen Pond Sterling dagelijks uit te geven voor bewapeningen, toch nog bijna twee millioen per week uitgeeft aan de opvoeding.

Sprekende over de Katholieke Kerk, zeide de minister, dat ook andere gelovigen dank verschuldigd zijn aan den Paus en sommige kerkvorsten. „Ieder tijdperk heeft zijn martelaren gekend en grote mannen voortgebracht, maar onder de edelsten van dit tijdperk bevindt zich het hoofd der Katholieke Kerk. In strijd met het gewone gezegde, zijn er ogenblikken, dat zwijgen zilver en spreken goud is."

GEDURENDE 1939 LOPEN 45 OORLOGSSCHEPEN VAN STAPEL.

Record-tonnage voor vredestijd.

O.a. vijf slagschepen en twaalf kruisers.

Gedurende het jaar 1939 zullen voor de Britse vloot 45 oorlogsschepen met een totale tonnage van 355.705 ton, alsmede tal van hulpschepen, te water worden gelaten.

In geen enkel land, aldus schrijft de marine-medewerker van de „Daily Tel.", zijn in vredestijd zoveel oorlogsschepen in één jaar te water gelaten en de cijfers der oorlogsjaren zijn slechts weinig hoger.

In 1939 zullen de volgende schepen van stapel lopen:

Type	Aantal	Waterverplaatsing in tons
Slagschepen	5	175.000
Vliegtuigmoederschepen	3	69.000
Kruisers 8000 t.	5	40.000
Kruisers 5450 t.	7	38.150
Torpedojagers	11	20.000
Onderzeeboten	9	9.855
Kanonneerboten	5	3.700
	45	355.705

Bovendien zullen, zoals reeds gezegd, nog tal van hulpvaartuigen, zoals pantserboten, torpedoboten depotschepen en sleepboten de helling verlaten.

Het eerst zal het slagschip „King George V" op 21 Februari door den Koning te water worden gelaten. In Maart zal het zusterschip „Prince of Wales" volgen en gedurende de zomer en de herfst nog drie schepen van dezelfde klasse, n.l. de „Anson, „Jelicoe" en „Beatty".

De drie vliegtuigmoederschepen, die aan hun element zullen worden toevertrouwd, zijn de „Illustrious", „Victorious" en „Formidable", ieder van 23.000 ton. Zij zijn de grootste vliegtuigmoederschepen, welke tot dusver voor de Britse marine zijn gebouwd. (Ter vergelijking diene, dat de nieuwe Duitse „Graf Zeppelin" 19.500 meet).

De vijf kruisers van 8000 ton zijn de "Fiji", "Kenya", "Maurits", "Nigeri" en "Trinidad" met een snelheid van 33 knopen en bewapend met 12 kanonnen van 15,2 c.M. (6 inch). De overige zeven kruisers vormen een geheel nieuwe klasse. De "Dido", "Euryalus", "Niad", "Phoebe", "Sirius", "Bonaventure" en "Hermione" zullen 5450 ton meten en een snelheid van 33 knopen hebben. De bewapening is uniek en bestaat uit 10 kanonnen van 13.2 c.M. (5,2 inch). Dit geschut is van een geheel nieuw model en heeft een vuursnelheid van 14 schoten per minuut.

Men dient hierbij in het oog te houden, dat buiten deze 45 schepen nog vele andere schepen op stapel staan, die nog niet in 1939 te water zullen worden gelaten.

KERKVERVOLGING IN HET DERDE RIJK.

DE VERDERE ONTKERSTENING VAN HET ONDERWIJS.

Een plechtig protest van het Duitse Episcopaat.

Kort na de moord op Ernst von Rath, de Secretaris der Duitse Legatie te Parijs, circuleerde het volgende bericht in de Nationaal Socialistische Pers:

„Tal van Duitse opvoerders in heel het Rijk hebben, op grond van de gemene Joodse sluipmoord in Parijs, spontaan besloten om geen godsdienstonderricht meer te geven, daar zij niet meer in staat zijn om figuren te verheerlijken van een volk, dat alleen nog leeft van haat tegen Duitsland.

Dit besluit is onmiddellijk door de desbetreffende onderwijzers genomen zonder dat van enigerlei zijde maatregelen daartoe getroffen waren, en dit besluit sproot uitsluitend voort uit hun Duits gevoel".

In strijd met deze publicatie werd toch op vele plaatsen aan de onderwijzers van de Nationaal Socialistische Onderwijzersbond de eis gesteld ieder confessioneel godsdienst onderricht onmiddellijk te staken en ook in de toekomst niet meer te geven.

De Kardinaal-Vorst-Aartsbisschop van Breslau en Voorzitter van de Bisschopsconferentie van Fulda, Mgr. Dr. Adolf Bertram, heeft tegen deze actie van de Nationaal Socialistische Onderwijzersbond bij de desbetreffende Nationaal Socialistische autoriteiten plechtig geprotesteerd. In een schrijven van den Kardinaal aan de Aartspriesters van het Aartsbisdom, dat volgens een dienovereenkomstig bevel aan alle parochies ter kennisname is gebracht, wordt woordelijk gezegd:

„Uit alle delen van het Aartsbisdom wordt bericht, dat de Nationaal Socialistische onderwijzersbond aan het gehele onderwijzerscorps van alle inrichtingen van onderwijs de eis gesteld heeft, om als protest tegen de Joodse sluipmoord in Parijs, het confessioneel godsdienstonderricht onmiddellijk te staken en ook in de toekomst niet meer te geven. Ik heb daarop reeds op 16 November j.l. een zeer plechtige contramemorie gericht aan den heer Rijksminister voor Opvoeding en Onderwijs, aan den heer Opperpresident van Silezië en de heren Regeringspresidenten van Breslau, Oppeln, Liegnietz en Frankfort en daarin betoogd, dat de gehele gang van zaken 1) wat de motivering betreft totaal onbegrijpelijk is; 2) wat de vorm aangaat zeer ongebruikelijk is en 3) in zijn gevolgen buitengewoon rampzalig is.

1) Wanneer deze eis overal hiermee gemotiveerd wordt dat de onderwijzers niet in staat zijn om godsdienstonderricht te geven, omdat zij niet de figuren kunnen verheerlijken van een volk, dat alleen nog leeft van haat tegen Duitsland, of omdat het Jodendom door het Christendom zou verheerlijkt worden, dan is daartegen in te brengen, dat iedere gelovige Christenmens, en vanzelfsprekend ook ieder gelovig onderwijzer weet, dat deze bewering vals is en dat eerder het tegendeel waar is. Het Kath. godsdienstonderricht behandelt niet de geschiedenis van het Joodse volk, maar de geschiedenis van de Goddelijke openbaring. Hij wil geen Joodse figuren verheerlijken, maar alleen de dragers en de predikers van de Openbaring aangeven. Zijn enig thema is God en de boodschap van Gods Verlossing aan de mensheid, waarin ook het lot van het Joodse volk in vervulling is gegaan.

2) De eis gaat uit van de Nationaal Socialistische Onderwijzersbond; de Beroepsorganisatie van de gehele Duitse Onderwijzersstand, waarbij praktisch alle onderwijzers aangesloten zijn, ja, zelfs aangesloten moeten zijn.

Alhoewel zij zich voor het staken van het godsdienstonderricht daarbij beroept op de gewetensvrijheid, onderdrukt zij juist deze gewetensvrijheid, doordat zij door een zware morele druk tal van onderwijzers zou kunnen noodzaken om geheel tegen hun overtuiging in toch het godsdienstonderricht te staken.

3) Het gevolg van een dergelijke staking van het godsdienstonderricht zal op de eerst plaats zijn, dat het systematische godsdienstonderwijs, dat, volgens de plechtig aangegane verplichting van de zijde van de Staat, een normaal leervak is, in de toekomst niet meer in stand zou kunnen worden gehouden. Een dergelijke toestand zou in tegenspraak en in strijd zijn met artikel 21 van het Rijksconcordaat, en dat zou terecht de ouders ten zeerste verontrusten, daar deze daarin zouden moeten zien een verdere stap tot ontkerstening van het onderwijs, en daarmee ook van het volk.

In naam van het gehele Episcopaat heb ik er tenslotte op gewezen, dat een dergelijke actie de betrekkingen tussen Staat en Kerk opnieuw sterk moet doen wankelen en door de bisschoppen niet stilzwijgend aanvaard kan worden. Ik heb derhalve aan den heer Rijksminister voor Opvoeding en Onderwijs, en de ondergeschikte instanties, die belast zijn met het toezicht op het onderwijs verzocht, zo spoedig mogelijk een verordening uit te vaardigen waarbij de eis om het godsdienstonderricht te staken, worde ingetrokken, en dat de intussen bereids afgegeven verklaringen als niet gedaan te zijn beschouwd moeten worden.

Ook al is deze eis door niet weinige leerkrachten van de hand gewezen, toch heeft zij overal een grote onrust teweeggebracht.

Ik verzoek derhalve U Eerwaarde Heren (Aartspriesters) dit schrijven zo spoedig mogelijk, op de meest geëigende manier, ter kennis te brengen van alle parochies en verdere instructies af te wachten.

w.g. Adolf, Kardinaal Bertram.

Weinige zielen zijn sterk genoeg om talenten te dragen. Gewoonlijk bezwijkt men onder de last der vermeende talenten het eerst.

Twee zaken zijn van onverstand een teken: Ontijdig zwijgen, en ontijdig spreken.

R. K. KERKEN.

Parochiekerk Otrobanda:
4.45 v.m. H. Mis.
7 v.m. H. Mis (Kindermis)
8.30 v.m. Hoogmis met Holl. Preek.
7 n.m. Lof
Iedere Woensdagavond 7 uur Jongens-congregatie met Holl. Preek.

Parochiekerk Pietermaai:
4.30 v.m. H. Mis.
6 v.m. H. Mis.
7.30 v.m. H. Mis. (kindermis, niet voor volwassenen)
8.30 v.m Hoogmis.
6.30 n.m. Lof.
Iedere Woensdagavond 7 uur Jongens-congregatie.

Parochiekerk San Mateo:
4.45 v.m. H. Mis.
6.30 H. Mis
7.45 Kindermis
9 v.m. Hoogmis.
7 n.m. Lof.
Iedere Woensdagavond 7 uur Jongens-congregatie met Holl. Preek.

Parochiekerk Groot Kwartier:
4.45 Vroegmis.
6.— H. Mis voor de Portugezen.
7.— H. Mis voor de kinderen.
8.15 Hoog-Mis.
4.30 Lof.
In de week dagelijks de H. Mis om 6.30 uur.
In alle kerken gelegenheid tot Biechten: iedere Zaterdag van 4 tot 8 uur n.m.; in dagen voor iedere grote feestdag.

NEDERLAND.

DE LIJKVERBRANDING WETTELIJK GEREGELD.

Zoals men weet, heeft de regering bij de behandeling der Rijksbegroting medegedeeld, dat een herziening van de Begrafeniswet, waarbij ook het crematievraagstuk geregeld zal worden, in voorbereiding is.

Naar de Tel., zal de in voorbereiding zijnde wettelijke regeling der lijkverbranding in hoofdzaak de volgende voorschriften inhouden:

1. Crematie mag slechts geschieden indien in het testament de wil daartoe uitdrukkelijk is bepaald.
2. De naaste familieleden hebben steeds de vergunning nodig van den kantonrechter.
3. Slechts één plaats wordt voor de lijkverbranding aangewezen, n.l. het bestaande crematorium te Westerveld.

De Volkskrant is daarover slecht te spreken en schreef onlangs:

„De eerste opwelling is er een van verontwaardiging. Daar bij „gewone" mensen het gebruik van het maken van een testament niet bestaat, worden zij derhalve practisch uitgesloten van een aan stergegoeden toegekend „voorrecht".

Of heeft — vraagt men daarna — de regering juist door het opnemen van zulk een bepaling willen voorkomen, dat het euvel der lijkverbranding zich ook tot de volksklasse zou uitbreiden?

Indien deze zorg bij de regering aanwezig is, aldus de Volkskr., zijn wij bevreesd dat de ijveraars voor crematie, die nu reeds hun propaganda onder de volksklasse voeren, tot het maken van een testament zullen opwekken en zo de goede bedoelingen der regering zullen pogen te verijdelen".

Het wil ons intussen voorkomen, dat deze bepaling een andere rechtsgrond heeft n.l. om lijkverbranding ter uitwissing van sporen van misdrijf zoveel mogelijk te voorkomen.

Indien de overledene zelf lijkverbranding heeft gewenst, is dit gevaar grotendeels uitgesloten.

Verder merkt de Volkskrant nog het volgende op:

„De ellende van een regeling, die nu komt en de lijkverbranding in beginsel zal toestaan, had kunnen worden vermeden indien men onmiddellijk na de eerste crematie te Westerveld was gekomen met een wijziging der Begrafeniswet. Nu men twintig jaar en langer heeft getolereerd wat met de geest der wet in flagrante strijd is, kan men tegen de gewassen stroom moeilijk meer opvoeren."

Aldus de Volkskrant.

Het is intussen wel merkwaardig, dat nu we eindelijk na 12 jaar weer een christelijk Kabinet hebben, dit het als zijn taak [illegible] ren.

CURACAO.

ONZE MARINE.

H.Ms. Johan Maurits van Nassau is Donderdag uit den Helder vertrokken en zal op 5 Febr. op Curaçao arriveren.

Op 7 Februari zal H. Ms. Gelderland onze haven verlaten en 2 Maart in Holland aankomen.

EEN EIGEN GEHEIME VERENIGING.

In de dikke boeken over de „Psychologie van de jeugd", ziet men als een kenmerk van de jeugd aangegeven: een zucht om geheime verenigingen op te richten.

Dat is dan voor de jeugd iets fijns, een eigen geheime club, een eigen vereniging, waarvan een ander lekker niets weet, met eigen ceremonieel, met eigen tekens, waaraan men elkaar herkent, en waardoor men zelfs elkaar iets kan mededelen, zonder dat een ander ook maar in de verste verte iets daarvan in de gaten heeft.

Die vereniging heeft natuurlijk ook een naam, en verder veel functies en veel symbolische dingen.

Zo staat het in die dikke boeken over de „Psychologie van de jeugd", beschreven als een kenmerk van de jeugd, „Daar groeit de jeugd in", zeggen de professoren, die die dikke boeken schreven, gewichtig. Helaas, ze zijn onvolledig, zeker de jeugd groeit daarin, de jeugd houdt er van zulke soort clubs en verenigen op te richten, maar de heren professoren vergeten dat niet de jeugd alleen daarin groeit. De mens [illegible] daarom is het zeker, dat we bij oudere mensen nog soms die hartstocht, om een geheime vereniging te hebben, zien werken: getuige het bestaan van geheime verenigingen met dezelfde kenmerken als die kinder clubs!

Br.

AMERIKAANSE MANOEUVRES IN DE CARAIBISCHE ZEE.

Aan de grote manoeuvres, welke dezer dagen zullen plaats hebben en waarbij ook President Roosevelt aanwezig zal zijn, zullen 140 Amerikaanse oorlogsschepen deelnemen. Verder 2 vliegtuigmoederschepen met ieder 300 vliegtuigen. 53 Duizend officieren zijn bij de manoeuvres in dienst, welke tot doel hebben de verdediging van het Panamakanaal. Zestig zware bommenwerpers zullen een non-stop vlucht maken van San Diego naar de Kanaalzone om deel te nemen aan de oefeningen.

RAYMOND PHELAN, AMERICAN VICE CONSUL

before returning to his post at Barranquilla, Colombia, begs to take leave for the persons he has had the pleasure to meet during his temporary detail at Curaçao and wishes to assure them that he sincerely appreciates the many kind attentions shown his family during their short visit here.

TOURISTENSCHIP.

Het Duitse S.S. „COLUMBUS" van de „Nord Deutscher Lloyd" is heden om 7 uur te Caracasbaai gearriveerd met touristen aanboord.

Het schip zal hedenmiddag om 3 uur vertrekken naar Kingston en New York.

Hedenmorgen arriveerde hier het touristenschip Kungsholm met 348 touristen. Het schip vertrekt hedenmiddag 2 uur.

Zondag a.s. wordt hier verwacht de Statendam en de Rotterdam, beide van de Holland Amerika Lijn.

Woensdag a.s. wordt hier verwacht de Nieuw-Amsterdam.

OFFICIELE BEKENDMAKINGEN.

Aan den heer Dr. P. J. van den Biesen, lid van het Hof van Justitie is, wegens ziekte drie weken vrijstelling van dienst verleend.

Aan den heer Julio Agustin Leon Benedict Fillet, alhier wonende, is vergunning verleend zijn geslachtsnaam „Fillet" te veranderen in die van „Wagner".

Aan den heer Fr. de P. Wever, klerk ter griffie van het Kantongerecht op Aruba, is wegens andere redenen dan ziekte met ingang van 1 Februari 1939 twee weken vrijstelling van dienst verleend, met vergunning die [illegible] het buitenland door te brengen.

Met ingang van de 15de April 1939 is aan den heer G. P. Jansen, Adjunct-commies, Gezaghebber te Saba, vier weken vrijstelling van dienst wegens andere redenen dan ziekte en in aansluiting daaraan wegens langdurige onafgebroken dienst acht maanden buitenlands verlof verleend.

De heer I. Bouman, adjunct-commies ten kantore van den Koloniaal Ontvanger, is voor de tijd gedurende hij aldaar werkzaam zal zijn, gemachtigd bij ontstentenis of afwezigheid van den subkassier van genoemd kantoor gelden in ontvangst te nemen voor den Koloniaal Ontvanger en daarvoor kwijting te geven.

De Assistent der belastingen R. P. Antonie (a) Vos is overgeplaatst van Curaçao naar Aruba.

De Assistenten der belastingen G. A. Boekhoudt en C. S. de Leeuw zijn overgeplaatst van Aruba naar Curaçao.

De kommies der belastingen 1ste klasse J. M. J. Santo (a) Broos is overgeplaatst van Curaçao naar Aruba.

De heer Pieter Duif is benoemd tot tijdelijk loods in Curaçao.

Aan den heer Ds. G. E. Alers, Predikant der Verenigde Protestantse Gemeente op Aruba is wegens ziekte, zes weken binnenlands verlof verleend.

De Gouvernements-Secretaris,
Gronemeyer.

DE HELDEN DER HAVEN.

Deze naam is ontleend aan de Beurs van Zaterdag l.l. en wel uit een ietwat overdreven lofartikel op de Curaçaose loodsen.

Actie wekt reactie, en zo vonden we onder bovenstaande titel, in de Cur. Volkskrant de volgende zeer geestige parodie.

(Naar aanleiding van de „Einde der Week"-kroniek in de Beurs).

Wanneer je in den ouden tijd
Voor 't vaderland ging strijden
En je door moed, beleid en trouw
Dan wist te onderscheiden
Op 't woelig, bloedig oorlogsveld
Dan was je pas een echte Held!

Dat was de goeie ouwe tijd......
Hoe kan het toch verkeeren!
Je kunt thans naar een heldenbaan
Gewoon solliciteren
En wordt als Held dan aangesteld
Onder den Opper-Haven-Held!

Moest vroeger menig dapp're Held
In bitt're armoe sterven
En bleef voor vrouw en kroost alleen
Maar Papa's roem te erven
Thans wordt per jaar aan zoo een Held
Zes mille salaris uitgeteld.

Je kan de ouderwetsche Held
Bij nacht en ontij halen
Thans moet je na zons-ondergang
Nacht-heldenloon betalen!
Dat geeft per jaar een extra-geld
Nog eens twee mille voor elken Held.

't Scheepvaartverkeer is razend druk
Dat is niet te verhelen
Maar ga het aantal Helden eens
Op 't aantal schepen delen:
Je vindt per etmaal, welgeteld
Nog geen drie stuks voor elken Held!

Neen, waarlijk, 't is zoo slecht nog niet
Dit helden-hondenbaantje
Ik beschouw vol vadertrots
Mijn jongste zoontje Daantje
Sinds hij parmantig heeft voorspeld:
„Pa, ik word later Haven-Held!"

VUURWAPENVERORDENING.

Door de Politie is proces-verbaal opgemaakt tegen den 51-jarigen koopman DE J., wegens overtreding van de Vuurwapenverordening.

AUTO-ONGEVAL.

In de namiddag van 2 Januari j.l. heeft op de weg naar Caracasbaai een auto-ongeval plaats gehad, waarbij de 24-jarige S. een lichte verwonding opliep.

HUISVREDEBREUK.

Door de 53-jarige strijkster I. werd bij de Politie aangifte gedaan van huisvredebreuk, contra een zekeren S. Proces-verbaal is opgemaakt.

DE NEDERLANDSE ANTILLEN.

Dit is de nieuwe titel van de derde herziene druk van het overbekende aardrijkskundige boekje van Fr. M. Realino van het St. Thomascollege.

De derde druk bewijst wel hoezeer het boekje in de smaak valt, zodat een aanbeveling feitelijk overbodig is.

In de voorrede lezen we, dat, ofschoon de 2de druk bedoeld was voor het Mulo onderwijs op Curaçao, het boekje veel aftrek had buiten het onderwijs. Daarmee is rekening gehouden en o.a. is daarom de vragenlijst weggelaten. Voor de scholen is een aparte vragenlijst uitgegeven.

De nieuwe druk is vermeerderd met 50 nieuwe foto's en 12 nieuwe kaartjes. Het boekje is hierdoor haast een boek geworden van 214 bladzijden.

Van belang is nog dat de geologische kaartjes met behorende hoofdstukken van de hand zijn van Dr. Pijpers en Dr. Westermann, deelnemers van de Excursie van Prof. Rutten.

De omgewerkte artikelen over de dieren- en plantenwereld en de Curaçaose grotten van Dr. Wagenaar Hummelinck, eveneens van genoemde excursie.

Het economisch beeld van Curaçao en Aruba, wat met de jaren zozeer veranderd, is tot op de laatste maanden bijgewerkt.

Een boekje dus, dat niet alleen de grootste aanbeveling verdient voor het onderwijs, maar dat onmisbaar is voor een ieder die goede inlichtingen wil geven omtrent Curaçao en zijn eilanden.

HET NATIONAAL DEFENSIEFONDS.

Van officiele zijde deelt men ons mede: Het Bestuur ontving door bemiddeling van den Gezaghebber van Aruba een bedrag ad ƒ 3000,— als deel van de opbrengst van een onder de Joodse bevolking van Aruba gehouden collecte bestemd voor het Nationaal Defensiefonds.

Deze grote bijdrage is door het Bestuur dankbaar aanvaard en aan het Nationaal Defensiefonds overgedragen.

Filmbespreking.

„BELOVED ENEMY". (Cinelandia).

De strijd van Ierland om haar onafhankelijkheid heeft reeds menig regisseur geïnspireerd. Geen wonder ook, het geheel van geheime genootschappen, overvallen, straatgevechten en sluipmoorden levert stof genoeg voor menig filmverhaal.

We herinneren ons de sterke creatie van Victor Maclagan in „de verrader", waarin hij een machtige en ontroerende creatie gaf aan de Ier die terwille van een vrouw de zaak waarvoor hij streed, verraadde. Wie dan ook vergelijkingen gaat maken, zal de film die thans in Cinelandi wordt vertoond, geen vooruitgang kunnen vinden.

Toch geeft „Beloved Enemy" genoeg spanning om U een avond bezig te houden, al eist de liefde, onvermijdelijk naar het schijnt in elk filmverhaal, te veel voor zich op en doet zodoende afbreuk aan de op zichzelf reeds interessante strijd van een volk, dat vrij wil zijn.

HET BEZOEK DER ENGELSE MINISTERS AAN Z.H. DEN PAUS.

Gisteren brachten de Engelse Ministers Chamberlain en Lord Halifax een bezoek aan Z.H. den Paus. In auto's gesierd met de Pauselijke en Engelse vlaggen begaf het gezelschap zich van de Engelse Legatie naar het Vaticaan, waar de Ministers, volgens het ceremonieel van regerende personen werden ontvangen.

600 Engelse, Ierse en Canadese studenten juichten de Ministers toe.

Z.H. ontving de Ministers in zijn private bibliotheek, waar Mgr. Godley, de nieuw benoemde Apostolisch delegaat in Engeland en de Engelse gezant bij het Vaticaan als tolk fungeerden. Z. H. verstaat wel het Engels, maar spreekt het niet.

In 't onderhoud dat een half uur duurde, sprak de H. Vader aan Chamberlain Zijn grote dank uit, ook van die der Kerk voor het bewaren van de vrede.

Na afloop der audiëntie deelde Chamberlain mede, dat hij getroffen was door de goede gezondheidstoestand van den Paus, zijn helderheid van geest en door zijn bijzondere beminnelijkheid.

Na de audiëntie bij den Paus brachten de Ministers een bezoek aan Kardinaal Pacelli, wat 30 minuten duurde.

Later brachten Kardinaal Pacelli en Kardinaal Pizardo een contra-visite aan de Ministers in de Engelse legatie.

OVERDREVEN BERICHTEN OVER DE AANSLAGEN OP DUITSERS.

De regeringspersdienst deelt mede, dat de berichten van de aanslagen op het Duitse gezantschapsgebouw in den Haag en het Duitse consulaat in Amsterdam zeer overdreven zijn.

In den Haag is niet het gezantschapsgebouw getroffen, maar een gebouw er naast. Bovendien was in dat gebouw niemand aanwezig.

Te Amsterdam is niet het gebouw, maar de particuliere woning van den consul-generaal getroffen. De ruit echter die getroffen werd, vertoont geen sporen van kogel of metalen voorwerp, maar van de steen van een door een jongen afgeschoten katapult. Dit laatste trouwens is een euvel, waarover de laatste tijd veel klachten zijn.

K
KRO
O

Via P.C.J. Golflengte 31.28 m.
19.24 — 20.24 Curaçaotijd
Wereldprogramma

Zondag, 15 Januari 1939.

1. Wilhelmus — Opening
2. Gramofoonmuziek
3. „Vreugden van den Missionaris" door Father G. W. v. Leeuwen van Mill Hill
4. Gramofoonmuziek
5. De Wereld in Vogelvlucht en Van en Voor de Missiepost door Paul de Waart
6. Eventueel Vaderlandse Kroniek
7. Gramofoonmuziek.

Koloniale uitzending van K.R.O.
Via PH.I. op Golflengte 25.57 M.
9 — 10 uur Curaçaotijd.

1. Mars
2. Medische Causerie
3. Gramofoonmuziek
4. De Wereld in Vogelvlucht en Van en Voor de Missiepost door Paul de Waart
5. Eventueel Vaderlandse Kroniek
6. Gramofoonmuziek.

VERDUISTERING.

De 43-jarige koopman G. heeft bij de Politie aangifte gedaan van verduistering. Een onderzoek wordt ingesteld.

OPLICHTING

Als verdacht van poging tot oplichting en valsheid in geschriften zijn door de Politie aangehouden en voor onderzoek in bewaring gesteld de Portugezen L. en F.

WERELD IN VOGELVLUCHT.

De troepen van Franco namen Tortosa in. Taragona wordt thans bedreigd van drie zijden. De val wordt binnen een week verwacht.

Hongarije zal zich aansluiten bij het Duits-Japans-Italiaanse Anti-komintern pact en zal uit de Volkenbond treden.

In het Hongaarse Parlement echter bestaat een grote oppositie tegen de regering.

Heden is het Panamakanaal gesloten voor het schutten van de Amerikaanse oorlogsvloot.

In Japan zijn tegenover de auto-eigenaren drastische maatregelen genomen, van wege het grote gebrek aan benzine.

NEDERLAND.

Overgenomen uit de Beurs en Nieuwsb.

Prinses Beatrix is de 24 December j.l. tegen de pokken ingeënt. Enkele dagen heeft zij koorts gehad, doch het verdere verloop is normaal geweest, en de kleine prinses is thans weer volkomen welvarend.

De vaccinatie werd verricht door den kinderarts Carstens. In zijn communique zegt de arts verder dat de Prinses zich lichamelijk en geestelijk blijft ontwikkelen zo goed als men dit op haar leeftijd slechts mag wensen.

De straatcollecte voor de vervolgden om geloof en ras heeft thans ƒ 473.033,63 opgebracht. Hiervan zal 2/5 gedeelte ten goede komen aan het Joodse comité voor bijzondere noden, 1/3 aan het Joodse kindercomité, en aan het R.K. vluchtelingencomité en aan het Protestants Christelijke comité. In 1080 gemeenten is gecollecteerd, zodat de opbrengst betekent een gemiddelde van 5,4 cent per kind, of 25 cent per gezin.

Op de Nederlandse handelsbalans over 1938 compareren de uitvoeren voor een bedrag van 1203 millioen gulden, de invoer bedroeg 1425 millioen. In 1937 waren deze bedragen respectievelijk 1148 en 1550 millioen gulden.

Hare Majesteit de Koningin zal vandaag ook een bezoek brengen aan Middelburg, om daar een bespreking te hebben met den Commissaris van de Koningin in Zeeland.

Naar Aneta van de directie der Nederlandse Spoorwegen vernemt, ligt het in de bedoeling om de herbouw van de bovenverdieping van het Utrechtse centraal station in moderne stijl te doen geschieden, zodat een harmonisch geheel verkregen zal worden. De uitwerking der plannen verkeert reeds in een vergevorderd stadium.

Fokker ontving opdracht van Soesterberg tot vervaardiging van 20 lesvliegtuigen. Van de marine voor de bouw van nog 7 torpedo-vliegtuigen en 20 zeeverkenners.

Gisterenavond werd te Rome een communique verspreid namens de Italiaanse regering en de Engelse legatie, waarin werd medegedeeld, dat in de conferentie op de meest hartelijke wijze gesproken was over de meest belangrijke problemen. De verwachtingen worden gekoesterd dat de betrekkingen tussen beide landen zullen voortleven in de geest van het Anglo-Italiaanse pact. Verdere onderhandelingen zullen nog later gevoerd worden over de Engels-Italiaanse belangen in Afrika.

Tot zover het communique.

Welsprekend is dat over de grote problemen in Europa niets in het communique wordt gezegd.

In Rome werd dan ook de mening geuit, dat men in deze niet tot een oplossing is gekomen.

SPORT - RUBRIEK

Officiële Mededelingen
van
"De Curaçaose Voetbalbond".

COMPETITIE — PROGRAMMA.

MUNDO — NOBO

15 Jan. 1939: B-klasse	Arsenal — Jong Curaçao (Dania)	*
22 Jan. 1929: Res.A-klasse	Feyenoord 2 — Scherpenheuvel 2 (G. de Rooy)	*
29 Jan. 1939: Res.A-klasse	Jong Holland 2 — Scherpenheuvel 2 (Dijk)	*

SCHERPENHEUVEL.

15 Jan. 1939: Res.A-klasse	Feyenoord 2 — Hollandia 2 (Pengel)	
22 Jan. 1939 B-klasse	Atletico — Be Quick (Casper)	
22 Jan. 1939: B-klasse	Atlantico D Hilversum (Wix)	*
29 Jan. 1939: B-klasse	Atletico — D.C.S. (Joens)	

RIO CANARIO.

15 Jan. 1939: Res.A-klasse	Asiento2 — Scherpenheuvel 2 (Tuin)	
15 Jan. 1939: B-klasse	Atlantico — Atletico (Nevel)	*
22 Jan. 1939: Res.A-klasse	Asiento 2 — S.U.B.T. 2 (Brakke)	*
22 Jan. 1939: Res.A-klasse	Hercules 2 — Hollandia 2 (Tuin)	*
29 Jan. 1939: Res.A-klasse	Hollandia 2 — R.C.C. 2 (Ercol)	*

De met * aangegeven wedstrijden beginnen om 3 uur n.m.
De andere wedstrijden beginnen om 4.15 uur.

Heren Scheidsrechters worden verzocht bovenstaand programma goed na te gaan en ingeval zij aangewezen zijn om een wedstrijd te leiden op een datum, dat zij door werkzaamheden, enz. niet in staat zullen zijn op te komen, zulks tijdig te berichten aan den competitieleider, G. M. Beltram, Bergstraat No. 17, opdat in de vervanging kan worden voorzien. Dit ter voorkoming, dat wedstrijden niet door zullen gaan, wegens niet opkomen van scheidsrechters.

HET BESTUUR.

HET EEUWFEEST DER VOORTREKKERS.

door:

Z. H. Exc. Mgr. Gijlswijk Apot. delegaat van Zuid Afrika.

De 16de December zal te Pretoria de eerste steen gelegd worden van een monument ter ere van de Voortrekkers, die zich honderd jaar geleden met vrouwen, kinderen en levende have een weg baanden naar de noordelijke, nog onbekende oorden van Zuid Afrika. Groots en indrukwekkend belooft deze plechtigheid te zijn; want duizenden van stad en land, komende van alle kanten van Zuid Afrika, aangevoerd door express treinen, zullen zich op die dag rond het kopje verzamelen, waarop het monument zal worden opgericht.

De 16de December is het hoogtepunt van de feestelijkheden, want reeds is het feest ingezet vier maanden te voren. Als symbool van de moeilijke en bange tocht der Voortrekkers rollen sinds de 4de Augustus de ossewagens over de zandige wegen van het Zuiden naar het Noorden. Plaats van afvaart was Kaapstad en andere plaatsen in Kaapland; einddoel van de reis is Pretoria. Na een tocht van meer dan 2500 K.M. zullen zij op de dag der eerste-steen-legging feestelijk worden ingehaald te Pretoria. Deze tocht, lang en moeizaam, heeft echter zijn aangename intermezzo's; want overal, in dorp en stad, waarlangs de trek heenleidt, worden de moedige zonen en dochters van het voortrekkersgeslacht met vreugde ingehaald en begroet. En de „draaiende wielen" hebben de Afrikaner zozeer begeesterd, dat hij het leven zijner voorvaders zoveel mogelijk wil beleven; vandaar hebben de mannen hun baard laten groeien en kleden zich de vrouwen in het kostuum, zoals ton door de moeders gedragen werd.

Nog hoger is het enthousiasme opgelaaid. Op dit ogenblik heeft de fakkeldrager op weg naar Pretoria reeds de grenzen van de Transvaal overschreden. Dit vlammende licht, ontstoken te Kaapstad en van hand tot hand overgedragen, zal insgelijks de feeststemming moeten verhogen.

Te Pretoria zal dus op de 16de December de geschiedenis van honderd jaar geleden beleefd worden: daar zullen zijn verzameld duizenden mannen en vrouwen in oude kledij; mannen met baarden en de traditionele pijp rondom de ossewagens; dominees in lange rokken, die zich beijveren om aan het voortrekkersfeest een godsdienstig en calvinistisch cachet te geven.

Dit feest van den Afrikaner gaat ook den Hollander niet onopgemerkt voorbij, zodat een korte beschrijving van de betekenis van dit eeuwfeest niet misplaatst is.

De reden voor de „Boertrek" in 1838 werd niet uit de zucht naar avontuur geboren. De omstandigheden, in hun mening althans, drongen den Boer om Kaapland te verlaten en elders zich te vestigen. De Voortrekkers stamden uit families, die of langs de noord-oostelijke, of oostelijke grenzen van Kaapland woonden en slechts een karig bestaan wonnen uit hun landbouwbedrijf, ten gevolge van klimatologische wisselvalligheid. Daarenboven werd hun rust onophoudelijk verstoord door de invallen van ongeregelde en barbaarse negerhorden. Uit dit lijden en strijden ging van geslacht op geslacht over een ingekankerde haat tegen den inlander, en werd de houding bepaald, die nu nog nawerkt: het blanke ras moet het zwarte ras overheersen.

In deze strijd om de voorrang zagen zij zich in het begin der vorige eeuw geplaatst tegenover een anderen tegenstander. Kaapland in de macht der Engelsen gekomen, werd bestuurd door een Gouvernement dat streefde naar gelijkheid der rassen. En in 1832 werd dan ook de slavernij afgeschaft. Dit was een reactie op een gevestigde toestand van twee eeuwen en stijfde den Afrikaner in hun eenmaal vijandige houding tot den inlander. En uit de archieven, in deze dagen weer eens opengelegd, blijkt voldoende de mentaliteit der Voortrekkers: „zij kunnen, zo heet het daarin, de heidenen niet uitstaan, die op gelijke voet zouden moeten worden behandeld met de blanke christenen. Dit is tegen de wetten Gods en die der natuur". En dan volgt de conclusie: „het betaamt daarom een goed christen om weg te trekken en aldus zijn leer en godsdienst ongeschonden te bewaren."

De onmiddellijke reden voor de „Grote Trek" was dus het verlangen om de superioriteit van den blanke over den zwarte te handhaven; ofwel, de strijd van blank tegenover zwart uit godsdienstig beginsel.

In het licht der geschiedenis is de Voortrekkersbeweging een tragedie en een mislukking geweest, want nimmer hebben zij zich van den inlander kunnen ontdoen. En nog heden ten dage blijft het een mislukking. Nóg, na honderd jaar, blijft de inlander de zorg uitmaken van den Afrikaner. Ondanks de naturellenwetten van 1936, waarin dezelfde geest der Voortrekkers ademt, ten doel hebbend om den inboorling sociaal, godsdienstig en politiek van den blanke te scheiden, blijft de inboorlingenkwestie in het brandpunt staan van de Afrikaanse politiek.

De betekenis van het eeuwfeest is deze: dat er een passende hulde wordt gebracht aan de moed, het uithoudingsvermogen en de doodsverachting der vrijheidslievende Voortrekkers. En dit feest krijgt een nationale betekenis, zodat daaraan alle nationaliteiten in Afrika aanwezig, kunnen deelnemen, omdat de Voortrekkers de weg hebben gebaand voor de latere immigranten, die door hun kapitaal en energie Zuid Afrika hebben opgevoerd tot haar tegenwoordige welvaard.

NATIONAAL-SOCIALISME GEEN EXPORT-ARTIKEL?

Een enkele opmerking vooraf, voor den heer Jansen en andere lichtgelovige mensen, die zich willen beroepen op 't woord van den Duitsen propagandaminister Dr. Göbbels, die zeide: „Het Nationaal-socialisme wil geen export-artikel zijn".

In deel 7 van de „Kampfschriften der Obersten S.A. Führung (leider der S.A. is Adolf Hitler zelf) onder de titel: „De wereld voor de beslissing. Over de strijd tegen de opkomende nationale bewegingen in Europa" staat over **Nederland** het volgende:

„Ondanks de voortdurende bestrijding van de kant der Joods-liberale en katholieke pers in Nederland... kon niet verhinderd worden, dat het voorbeeld van de grote beweging in Duitsland sinds 1933 bij het jonge Holland bewondering opwekte en het verlangen om deze na te volgen... Onder al de pogingen tot nationale vernieuwing was echter aan de N.S.B. van Ir. Mussert een succes beschoren, dat reeds nu duidelijk beslissend is. De N.S.B. was...... in 1935 reeds zo sterk, dat ze 10% van de stemmen kon verwerven... (in werkelijkheid bedroeg het stemmenpercentage der N.S.B. in 1934 slechts 7.94%, maar dit zullen we maar op rekening van de Duitse bluf zetten). Dit verbod (bedoeld zijn de Vastenbrief van 2 Febr. 1934 en het verbod van steun aan de N.S.B. 1936), schijnt aan de beweging van Mussert geen afbreuk te hebben gedaan. De katholieke N.S.B.-ers onder leiding van Graaf d'Ansembourg hernieuwden hun belofte van trouw aan Mussert „Musserts leger groeit" is voortdurend het parool."

Men voelt in deze woorden de vreugde over het exportmiddel. „Nationaal-socialisme" en de waarheid (de débacle bij de Kamerverkiezingen van 1937, toen het stemmenpercentage terugviel tot 4.22) mag de vreugde niet verstoren.

Dat men het Nationaal-Socialisme wel degelijk als export-artikel beschouwt, blijkt wel uit de navolgende feiten:

De „Historischer Schulatlas" van J. W. Putzger, „Grosse Ausgabe, bearbeitet und herausgegeben von Max Pehle, Hans Silberoth und Martin Iskraut (Verlag von Velhagen und Kalsing, Bielefeld und Leipzig 1936) bevat o.m. de navolgende kaarten: Kaart I (natuurlijke basis der wereldgeschiedenis, oude cultuurcentra) geeft Nederland aan als een deel van het gebied waar de Germaanse cultuur heerst.

Kaart 123 bevat het „Grenzlandsdeutschtum", waarin geheel Nederland is opgenomen als „Deutscher Kulturboden". Kaart 140, welke betrekking heeft op het „Auslandsdeutschtum" bestaat uit 2 delen, in het ene is Nederland opgenomen als een deel van het „Duitse Rijk en zijn voormalige beschermingsgebieden"; in het tweede deel wordt Nederland aangegeven als „Duitse cultuurgrond".

De „Deutsche Fichtebund e.V. Hamburg", verspreid gevraagd en ongevraagd nationaal-socialistische propagandabrochures („Aus dem Holländischen übersetzt" van Egon van Winghene, Rotterdam), getiteld „Arische Rasse, Christliche Kultur und das Judenproblem" (Bodung Verlag, Erfurt 1934).

Het „Nationale Dagblad" van 8 Januari 1936 spoorde zijn nationaal-socialistische lezers aan een familiegeschiedenis samen te stellen, „om daardoor aan te moedigen het **beginsel van het zuivere ras op de vrije Dietse bodem**".

Wie gelooft, dat het Duitse Nationaal-Socialisme geen uitvoerartikel is, blijkt geenszins met de feiten op de hoogte te zijn.

DE DOM VAN BERLIJN.

Een der voorgangers van Adolf Hitler als staatshoofd van het Duitse Rijk, Keizer Wilhelm II, had onder vele anderen de aspiratie, een groot bouwheer te zijn. Grote bouwwerken of restauraties mochten niet uitgevoerd worden, voordat de plannen zijn allerhoogste goedkeuring hadden verkregen. De imperator vergiste zich nogal eens en de civiele hofarchitecten deden er het zwijgen aan toe. Zo gebeurde 't, dat toen de Keizer de plannen voor de „Kaiser Wilhelm Gedächtniskirche" goedkeurde, hij zich enthousiast toonde over een lange stang boven het kruis met een ster er op. De serviele architect durfde niet zeggen, dat die stang met ster doodgewoon een of ander architectonisch schaalteken betekende. En zo gebeurde het, dat tot ver in de republiek van Weimar de fameuze stang met ster boven het kruis prijkte. In het begin van zijn regering was het een der grootste aspiraties van den monarch, die tevens het opperhoofd was der Evangelische Kerk in Duitsland, een dom te bezitten, die zou wedijveren met de St. Pieterskerk te Rome. Al de oude plannen voor een dom (fundamenten waren al gelegd, Cornelius had zijn befaamde cartons al gefekend) werden verworpen. In de Lutsgarten tegenover het keizerlijk paleis werd de thans bestaande foei-lelijke Lutherse dom gebouwd. Het werd nooit een volksgodshuis. Het was er bibberend koud van stijlloosheid. Kolossaalheid! Men weet, dat de derde opvolger van Wilhelm II als staatshoofd — als een en twee waren Friedrich Ebert en Hindenburg hem voorafgegaan — Adolf Hitler eveneens een enorme bouwwoede heeft en zijn richting zoekt in het hyperkolossale. De bouwwerken in Berlijn (Rijkskanselarij, Luchtvaartministerie) getuigen er van en de nieuwe gigantische bouwwerken in München (stad der beweging) en in Neurenberg (stad der partijdagen) niet minder. Hitler is niet tevreden met de bouwwerken van zijn voorganger Wilhelm II. Zij zijn hem niet kolossaal genoeg.

„De bouwwerken moeten voldoen aan de behoeften van de toekomst", zeide Hitler onlangs in München. En hij voegde er aan toe, dat men daar vroeger geen rekening mede hield. Karakteristiek in dit verband noemde hij de Dom te Berlijn, die de hoofdkerk is van 41.000.000 Duitse protestanten en — 2450 genummerde zitplaatsen heeft. De opmerking is geestig. Maar de konsekwentie? Moet er een protestantse dom gebouwd worden, waarin die 41.000.000 (hoeveel daarvan zouden er wel ter kerke gaan?) plaats kunnen vinden? Natuurlijk zegt Hitler neen. „Er had plaats moeten zijn voor 100.000." En hij zegt er meteen sarcastisch achter: „Of ze er ook gekomen waren, is niet mijn zaak, maar die van de kerken." Waarom dan zich zo bezig gehouden met de kerken? Moeten er alleen grote gebouwen zijn voor den geloove?

Lijst der schepen over de maand Januari 1939

14	Ned.	Bacchus	Prt. Cab.-New York		Aruba—Maracaibo
15	Ned.	Statendam,	Caracasbaai	New York	La Guaira
15	Ned.	Rotterdam	„	La Guaira	Kingston
15	Duitsch.	Claus Horn	San Juan		Ciudad Trujillo
15	Eng.	Historian	Liverpool		Prt. Colombia
16	Ned.	Bennekom	Amsterdam		Cristobal
16	Ned.	Alkmaar	Cristobal		Liverpool
16	Noor.	Ciss	Maracaibo		Aruba—Maracaibo
16	Noor.	Nordvangen	Ciudad Trujillo		Prt. Cabello
17	Amk.	Santa Elena	New York		La Guaira
17	Ned.	Ceres	Cristobal		Liverpool
17	Ned.	El Libertador	Aruba—Maracaibo		Aruba—Maracaibo
17	Fransch.	S. Francisco	Le Havre		Cristobal
17	Duitsch.	Dresden	Antwerpen		
17	Noor.	Aluminium	La Guaira		Maracaibo
18	Ned.	Medea	New York-Prt. Cab.		„
18	Ned.	N. Amsterdam	Caracasbaai, N. York		La Guaira